

Asia: VN/16276/2024

Lausuntopyyntö; Hanke ampumaratojen toiminnan turvaamiseksi ja uusien ampumaratojen perustamisen edistämiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Sujuvoittaako ehdotus ampumaratoja koskevia ympäristölupaprosesseja sekä lainsäädäntöä riittävällä tavalla ottaen huomioon hallitusohjelman mukainen tavoite 1 000 ampumaradasta vuosikymmenen loppuun mennessä?

Hankkeessa ampumaratojen toiminnan turvaamiseksi ja uusien ampumaratojen perustamisen edistämiseksi ehdotetaan, että jatkossa ampumaratalaki olisi ampumaratojen osalta sekä turvallisuutta että ympäristönsuojelua koskeva laki. Tällä hetkellä ympäristöluvissa ja ampumarataluvissa on jonkin verran päällekkäisyyttä, ja näiden lupien yhdistäminen on sinällään järkevää. Asiaan sisältyy kuitenkin useita ympäristönsuojelullisia riskejä.

Hallitusohjelmassa ampumaratojen määrän tavoitteeksi on asetettu 1 000 ampumarataa. Määrä ei kuitenkaan saa korvata laatua. Ampumaratojen tulisi sijoittua ensisijaisesti sinne, missä niiden haitat ympäristölle jäävät vähäisiksi. Panostus suojaustoimenpiteisiin on helpompaa, kun keskitytään isoihin ja hyvin hoidettuihin ratoihin. Määrä ei saa olla itseisarvo. Nykyisinkin uusien ampumaratatoimintaan soveltuvien alueiden löytäminen on osassa Suomea erittäin vaikeaa meluvaikutusten ja pohjavesiin kohdistuvan riskin vuoksi.

Ampumaratojen tarve on kasvanut viime vuosina ja kasvava paine ammuntaharrastukseen on tuonut ampujat nyt olemassa oleville radoille. Myös ratojen luonne on muuttumassa. Etenkin erilaisille practical-radoille on kasvava tarve, mikä on huomioitava melumallinuksissa, maaperäsuojauksissa ja luvituksissa.

Vähäisen ampumaradan määritelmän nostaminen 100 000 laukaukseen vuodessa on merkittävä korotus, eikä kyse ole enää aivan pienestä ampumaradasta. Ilmoitusmenettelyn rajaksi se on korkea.

Poliisi on iso käyttäjä monilla ampumaradoilla, mikä voi tuoda painetta Poliisihallituksen edustajille lupien käsittelyyn ja valvontaan. Tähän saakka ampumaratalain mukainen lupien valvonta on ollut ilmeisesti vähäistä verrattuna ympäristönsuojelulain perusteella tehtävään valvontaan. Säännöllinen ja kunnollinen valvonta vaatii ampumaratamäärän kasvaessa merkittävää resurssien lisäämistä poliisilta, mitä nyt ei ole osoitettu.

On sinällään hyvä, että pieniä ampumaratoja koskeva ilmoitusmenettely on edullisempi vaihtoehto lupamenettelylle. Jos ampumaradasta kaikista suojaustoimenpiteistä huolimatta aiheutuu maaperän tai pohjaveden pilaantumista, on se hyvin kallista ennallistaa. Ampumaratojen ylläpitäjät ovat usein yhdistyksiä tai järjestöjä, joilla ei ole taloudellisia mahdollisuuksia kunnostustoimiin. Jo melumallinnuksen laatiminen on merkittävä taloudellinen panostus pienille ampumaradoille. Pilaaja maksaa -periaatteen tulee toteutua myös ampumaratojen kohdalla, jotta kohtelu muiden ympäristön pilaantumisen riskiä aiheuttavien toimintojen kanssa on yhdenvertaista. Kunnostamisen kustannukset eivät saa kaatua kunnalle tai valtiolle. Pohjaveden pilaantuessa kunnostaminen on usein myös käytännössä mahdotonta.

Valitusten vastaanottaminen ja niihin reagointi ei saa jäädä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Valvonta tulee järjestää siten, että kuntalaisten on mahdollista tavoittaa Poliisihallitusta edustava luvan tai ilmoituksen valvoja. Ympäristönsuojelulliset kysymykset kääntyvät helposti kunnan tai valtion ympäristönsuojeluviranomaisen vastattaviksi. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen mahdollisuus vaikuttaa lupa-asiassa vain lausunnon kautta on vähäinen.

Pohjavesialueille, joilla on merkittävää yhdyskuntavedenottoa, ei jatkossakaan tule sijoittaa ampumaratatoimintaa. Myös muilla pohjavesialueilla toiminnan sijoittumisen edellytykset, kuten suojakerrospaksuus pohjaveteen nähden, on tutkittava tarkkaan. Ampumaratatoiminnan vaikutukset pohjaveteen näkyvät hitaasti. Näillä päätöksillä ei saa pilata tulevaisuutta.

Poliisilla on nykyiselläänkin havaittavissa haasteita ympäristönsuojelullisessa osaamisessa ja henkilökunnan riittävyydessä näihin tehtäviin. Ympäristönsuojelu ei ole poliisin ydintoimintaa. Ampumaratalain mukainen lupa ja sen valvonta on yksinkertaisempaa kuin ympäristönsuojelulain mukainen lupa ja sen valvonta ympäristöhaittojen tulkitsemisineen. Sen vuoksi olisi selkeämpää, jos luvittamisen ja valvonnan hoitaisi jatkossa Lupa- ja valvontavirasto.

Onko ympäristönsuojelulakia tarpeen soveltaa ehdotuksen mukaisesti ampumaratalain soveltamisen ohella?

-

Onko tehtävien siirtämisen seurauksena tarpeen muuttaa valtioneuvoston ohjesääntöä ehdotuksessa kuvatulla tavalla?

-

Muut mahdolliset näkemykset ja huomiot esitysluonnoksesta?

-

Ahonen Petteri

Jyväskylän kaupunki - Jyväskylän kaupunki / Ympäristönsuojelu